

INWESTYCJE W WYCHOWANIE DZIECI 2026

O AUDYT I TRANSPARENTNOŚĆ PUBLICZNYCH I PRYWATNYCH
NAKŁADÓW NA WYCHOWANIE I EDUKACJĘ DZIECI W POLSCE

Zawartość

Kluczowe liczby str. 2

Postawy Polaków wobec rodzicielstwa w badaniu Centrum im. Adama Smitha i Panelu Badawczego Ariadna, 25-27 maja 2026 str. 10

Wstęp

Od roku 2008 Centrum im. Adama Smitha szacuje wartość inwestycji w wychowanie dziecka w Polsce ponoszonych przez rodziny.

Terminologia używana w niniejszym raporcie świadomie określa wydatki na dzieci mianem „inwestycji”, nie „kosztów”. Dzieci są dobrem również społecznym, kapitałem demograficznym i najważniejszym źródłem międzypokoleniowej ciągłości. Spadek liczby urodzin dzieci generuje koszty nieporównywalnie wyższe niż wartość inwestycji w ich wychowanie.

Niniejsza edycja ponownie uwzględnia perspektywę demograficzną i postawy rodzicielskie wynikające z badań opracowanych przez Centrum im. Adama Smitha i realizowanych systematycznie wspólnie z Panelem Badawczym Ariadna, z których wynika niepokojąca tendencja malejącej skłonności Polaków do posiadania dzieci.

I. Kluczowe liczby 2026

**SZACUNKOWA WARTOŚĆ INWESTYCJI W WYCHOWANIE JEDNEGO DZIECKA
DO 18 ROKU ŻYCIA W POLSCE**

ok. 371 000 zł

1 716 zł Średnia wartość miesięczna inwestycji na jedno dziecko	621 000 zł Dwójka dzieci
---	------------------------------------

Szacunek Centrum im. Adama Smitha zaktualizowany o inflację średnioroczną 2026 (CPI 3,6%, GUS). Wartość średnia na poziomie zbliżonym do minimum socjalnego.

Wartość przeciętna na poziomie minimum socjalnego ukrywa znaczące zróżnicowanie. Rzeczywisty zakres inwestycji waha się od 200–250 tys. zł w scenariuszu oszczędnym (mała miejscowość, wyłącznie szkoła publiczna) do ponad 600 tys. zł w przypadku prywatnej edukacji.

W roku 2025 wartość inwestycji w wychowanie pierwszego dziecka do lat 18 wynosiła 358,4 tys. złotych (1 659 zł miesięcznie), a dwójki dzieci 599,8 tys. złotych. W roku 2024 inwestycje te w wychowanie dzieci wyniosły odpowiednio 346 tys. i 579 tys. i są to nakłady przeciętne.

2. Dynamika wzrostu nakładów — perspektywa 2020–2026

W ciągu zaledwie sześciu lat nakłady wychowania dziecka wzrosły o ponad 120 tys. zł. Najgwałtowniejszy skok nastąpił w latach 2022–2023, kiedy inflacja CPI przekraczała 11,4–14,4%, a nakłady wychowania rosły w podobnym tempie. W roku

2024 i 2025 dynamika wzrostów znormalizowała się do około 3,35–3,6% rocznie, co odpowiada ogólnej inflacji CPI.

Inflacja CPI za rok 2025 wyniosła średniorocznie 3,6% (GUS, styczeń 2026). Aplikując ten współczynnik do wartości z 2025 szacunkowa inwestycja w wychowanie jednego dziecka w 2026 roku wynosi ok. 371000 zł, a miesięcznie ok. 1716 zł.

Należy jednak uwzględnić istotne zastrzeżenie, że ceny usług edukacyjnych i opieki zdrowotnej drożeją szybciej niż ogólna inflacja. Ceny korepetycji wzrosły w 2025/2026 o 4–6% rok do roku, a ceny usług medycznych pozostają powyżej średniej CPI. W związku z tym realna kwota dla rodzin inwestujących aktywnie w edukację może być bliższa 375–380 000 zł.

3. Zróżnicowanie poziomu inwestycji w dzieci w zależności od zamożności rodziny

Podana kwota 371000 zł to wartość przeciętna dla inwestycji odpowiadającej standardowi socjalnemu. Rzeczywiste nakłady inwestycyjne zależą od miejsca zamieszkania, wyborów edukacyjnych i dochodu rodziny.

Scenariusz inwestycyjny	Koszt łączny (do 18 lat)	Miesięcznie	Charakterystyka
Oszczędny	200–250 tys. zł	926–1 157 zł	Mała miejscowość, tylko szkoła publiczna, brak korepetycji oraz zajęć dodatkowych
Podstawowy	ok. 371 tys. zł	ok. 1 716 zł	Miasto średnie, szkoła publiczna i ograniczone zajęcia dodatkowe
Aktywny	400–500 tys. zł	1 852–2 315 zł	Duże miasto, korepetycje, sport, języki, prywatna opieka medyczna
Premium	600 tys. zł i więcej	2 778 zł+	Szkoła prywatna, intensywny tutoring, zagraniczne obozy

Wychowanie w mniejszych miejscowościach i na wsi jest tańsze od wychowania w dużych miastach. Jednak oszczędności te niweczy niska jakość i bezalternatywność usług edukacyjnych w małych ośrodkach, co zmusza świadomych rodziców do finansowania dodatkowych prywatnych zajęć również poza dużymi miastami.

4. Struktura wydatków. Na co idą pieniądze?

Niemal 90% wszystkich inwestycji w wychowanie dziecka stanowią wydatki na pięć podstawowych kategorii. Ich proporcje zależą od etapu życia dziecka i modelu rodziny.

Opracowanie własne. Proporcje przybliżone; mogą się różnić zależnie od etapu życia dziecka i modelu rodziny.

5. Nakłady według etapów życia dziecka

5.1 Niemowlęstwo i wczesne dzieciństwo (0–3 lata)

Pierwszy okres to jednorazowe inwestycje na start oraz najwyższe regularne nakłady na opiekę. Największy nakład finansowy stanowi opieka żłobkowa lub zatrudnienie niani.

- Wyprawka (wózek, łóżeczko, fotelik, ubranka, akcesoria) to jednoazowy nakład rzędu 3 000–10 000 zł;
- Pieluchy i kosmetyki w pierwszym roku miesięcznie 200–300 zł
- Mleko modyfikowane w wersji ekonomicznej (jeśli stosowane) miesięcznie 150–300 zł
- Opieka żłobkowa lub niania miesięcznie 1 500–3 000 zł¹ w dużych miastach
- Szacowany średni koszt miesięczny (0–3 lat) 2 000–4 500 zł (z opieką)

5.2 Przedszkole i szkoła podstawowa (4–12 lat)

Nakłady opieki często maleją dzięki dostępności publicznych przedszkoli i szkół, lecz pojawiają się nowe wydatki związane z rozwojem i edukacją pozaszkolną.

- Publiczne przedszkole miesięcznie to od 0–800 zł. (opłaty za wyżywienie i godziny ponadlimitowe)
- Prywatne przedszkole miesięcznie 1 500–3 500 zł
- Szkolna wyprawka (plecak, przybory, ubezpieczenie, wycieczki) rocznie 1 000–2 000 zł
- Zajęcia dodatkowe (sport, języki, muzyka) miesięcznie 400–1 200 zł
- Szacowany średni koszt miesięczny (4–12 lat): 1 200–2 500 zł

¹ Cenę publicznych żłobków określają uchwały rady miejskiej, co oznacza, że w każdej publicznej placówce w danym mieście obowiązują jednakowe opłaty. [Placowkowo](#)
W dużych miastach opłaty są zróżnicowane — w Warszawie miesięczny koszt waha się od 1200 do 2000 zł, w Krakowie od 1000 do 1800 zł, a we Wrocławiu od 1100 do 1900 zł. [Magicznataca](#)
W miastach takich jak Warszawa istnieją żłobki publiczne oferujące darmową opiekę, podczas gdy np. w Łodzi opłata może wynosić około 849 zł miesięcznie. [Tinyme](#)
Do tego dochodzą koszty wyżywienia — od 10 do 15 zł dziennie, co przekłada się na dodatkowe 300–450 zł miesięcznie.

5.3 Nastolatek (13–18 lat)

W tym okresie następuje najszybszy wzrost nakładów inwestycyjnych, które często zrównują się z kosztami utrzymania osoby dorosłej. W roku 2026 utrzymanie nastolatka może kosztować nawet 1800–2200 zł miesięcznie bez wydatków nadzwyczajnych.

- Wyżywienie nastolatka w okresie dojrzewania miesięcznie 600 – 1 000 zł;
- Odzież i obuwie markowe miesięcznie (presja rówieśnicza) 150 – 400 zł;
- Elektronika m.in. smartfon, abonament telefoniczny laptop, 100 – 300 zł;
- Korepetycje miesięcznie (przygotowanie do matury) 400 – 1 200 zł;
- Szacowany średni koszt miesięczny (13–18 lat) 1 800 – 2 200 zł;

6. Zwiększenie wydatków na prywatne usługi edukacyjne jako kluczowy trend 2025–2026

Jednym z najważniejszych zjawisk strukturalnych zmieniających obraz kosztów wychowania dzieci w Polsce jest wzrost nakładów inwestycyjnych na dodatkową edukację i de facto zastępowanie publicznej w coraz większym zakresie prywatnymi usługami edukacyjnymi. Pogarszająca się jakość nauczania w szkołach publicznych² skłania coraz więcej rodzin do poszukiwania prywatnych alternatyw.

² W Polsce wyniki PISA pogorszyły się zdecydowanie silniej niż średnio w krajach OECD — największy regres odnotowano w matematyce, gdzie wynik spadł aż o 27 punktów (przy średniej OECD: 15 pkt). [Obserwator Gospodarczy](#)

W rozumieniu czytanego tekstu Polska znalazła się w grupie krajów, gdzie spadek przekroczył 20 punktów — czyli był ponad dwukrotnie wyższy od średniej OECD. [Batory](#)

Odsetek uczniów z najniższymi umiejętnościami (niewystarczającymi do sprawnego funkcjonowania w społeczeństwie) jest znacznie wyższy niż w 2018 roku we wszystkich trzech badanych dziedzinach — matematyki dotyczy to już 23% piętnastolatków. [Głos Nauczycielski](#)

Źródło: CBOS 2025/2026; e-korepetycje.net (styczeń 2026, N=73 000 ogłoszeń)

Aktualne ceny korepetycji (styczeń–maj 2026)

Przedmiot	Cena (60 min)	Zmiana vs 2025	Uwagi
Język polski	72,48 zł	+2,75 zł	Wzrost zainteresowania o 22% r/r
Matematyka	70,76 zł	-0,08 zł	Stabilna cena, wzrost popytu o 4%
Język angielski	ok. 76 zł	+4,09 zł	Stabilizacja popytu (efekt AI)
Fizyka	ok. 88 zł	+ok. 5 zł	Najdroższy przedmiot ścisły
Historia	65,89 zł	stabilna	Najtańsza kategoria
Korepetycje stacjonarne średnia	77,21 zł	+ok. 4–6%	Wzrost wyższy niż inflacja CPI

Źródło: e-korepetycje.net, analiza 73 000+ ogłoszeń, styczeń 2026

Polska pod tym względem zaczyna przypominać Koreę Południową, w której w roku 2023 prawie 80% uczniów uczestniczyło w prywatnym tutoringu edukacyjnym, a rodzice przeznaczali na ten cel przeciętnie 10% dochodu rozporządzalnego. Wydatki publiczne na coraz niższą jakość usług edukacyjnych tworzą wrażenie hojnego finansowania, jednak w rzeczywistości wymuszają na rodzicach ponowne finansowanie tychże usług w części lub całości w sektorze prywatnym. W skutkach jest dla rodziców podwójnym opodatkowaniem na edukację.

Szkoły prywatne — koszty w roku szkolnym 2025/2026

- Standardowe czesne miesięcznie w prywatnych szkołach podstawowych i średnich | 200–2 500 zł;
- Czesne miesięcznie w szkołach z maturą międzynarodową (IB): 4 000–10 000 zł;
- Jednorazowe wpisowe | 000–3 000 zł;
- Dodatkowe opłaty (podręczniki, wycieczki, ubezpieczenie) stanowią 20–30% ponad nakłady na czesne

7. Wsparcie państwa pokrycie kosztów w 2026 roku

Rządy oferują kilka programów wsparcia finansowego dla rodzin z dziećmi.

Program	Kwota (2026)	Status waloryzacji	Suma za 18 lat
800 plus	800 zł/mies.	Brak w 2026 roku	172 800 zł
300 plus (Dobry start)	300 zł/rok	Bez zmian	~3 600 zł (12 lat szkoły)
Tzw. kosiniakowe dla nieuprawnionych do standardowego zasiłku macierzyńskiego	1 000 zł/mies.	Bez zmian	52 tygodnie (1 dziecko)
Urlop rodzicielski (ZUS)	Do 81,5% zarobków	Zależy od wynagrodzenia	Zmienne
Średnie łączne wsparcie	~170 000–176 000 zł	—	~46–48% kosztu średniego

Inwestycje w dzieci dokonywane przez rodziców w istotnej części finansowane przez publiczne programy mają charakter de facto cashbacku, czyli zwrotu płaconych przez tychże rodziców podatków. Niepokojące są tu dynamicznie rosnące wydatki na edukację pozapubliczną i prywatną ochronę zdrowia, które stają się wyzwaniem finansowym dla rodziców wobec niezadowolającej jakości usług publicznych. W tych kategoriach nakłady rosną szybciej niż ogólna inflacja CPI.

8. Nakłady nieujmowane w statystykach

Oficjalne szacunki nakładów na wychowanie dzieci nie obejmują szeregu kosztów niefinansowych lub pośrednio finansowych, które ponoszą rodziny takich jak:

- Utracone dochody rodziców spowodowana m.in. rezygnacją z awansu, zmiany stanowiska, ograniczenia mobilności geograficznej w imię stabilności szkolnej dzieci
- Kilka tysięcy godzin czasu rodziców zainwestowanych na w ciągu 18 lat m.in. w opiekę, odrabianie lekcji, dowożenie do szkoły i na zajęcia dodatkowe;
- Ponoszenie podwójnych wydatków w usługach edukacyjnych i medycznych poprzez płacone podatki na usługi publiczne oraz konieczność ponownego kupowania tych usług na prywatnym rynku z powodu niskiej jakości lub ograniczonej dostępności oferty publicznej;
- Nakłady międzypokoleniowe oznaczające ograniczenia w gromadzeniu oszczędności emerytalnych przez rodziców aktywnie wychowujących dzieci.

Centrum im. Adama Smitha nieustannie postuluje zmianę podejścia regulacyjnego i zniesienie obowiązku zgłaszania do urzędów skarbowych darowizn między rodzicami i dziećmi przekraczających 36 000 zł. W analizie ekonomicznej pełnego cyklu życia takie transfery stanowią rodzinne ubezpieczenie społeczne i emerytalne i są podstawą międzypokoleniowej odporności rodzin.

9. Postawy Polaków wobec rodzicielstwa w badaniu Centrum im. Adama Smitha i Panelu Badawczego Ariadna, 25-27 maja 2026

Badanie przeprowadzone na reprezentatywnej próbie na ogólnopolskim panelu Ariadna (N=1072, 25–27 maja 2025, metoda CAWI) ujawnia niepokojący trend demograficzny. Na pytania zadane wszystkim Polakom: Wyobraź sobie, że podejmujesz teraz decyzję, czy chcesz mieć dzieci — wskazało na wyraźną zmianę postaw. (całość badań udostępniona w oddzielnym pliku)

Badanie Centrum im. Adama Smitha & Ariadna, 25-27 maja 2026, N=1 072

Dlaczego Polacy chcą mieć dzieci?

Wśród osób deklarujących chęć posiadania potomstwa (N=731) główne motywy to:

- Chcę mieć rodzinę — 55% (60% w 2025);
- Dobrze jest być rodzicem i móc kogoś wychowywać oraz uczyć — 35% (34% w 2025);
- Kocham dzieci — 29% (32% w 2025);
- Dzieci są wsparciem na starość — 21% (20% w 2025);
- Żeby zapewnić ciągłość i trwanie mojej rodziny — 24% (19% w 2025);
- Rodzina jest wspierana przez rząd, a osoby bezdzietne nie — zaledwie 6% (5% w 2025);

Ostatni wynik 6% w tej części badania świadczy o niskiej ocenie wsparcia rządowego jako czynnika mającego skłonić do posiadania dzieci, bowiem decyzja o posiadaniu i

wychowywaniu dzieci ma charakter głównie emocjonalny i relacyjny, a nie czysto ekonomiczny.

Istotny pozostaje jednak fakt, że wśród osób w wieku 18-24 lata 71% a 25-34 lata aż 76% deklaruje mieć dzieci. Najwięcej, bo aż 74% mieszkańców miast od 20 do 99 tys mieszkańców deklaruje, że chce mieć dzieci. Najwięcej deklaracji chęci posiadania dzieci zgłosiły osoby z wykształceniem wyższym (72%).

Dlaczego Polacy nie chcą mieć dzieci?

Wśród osób niezainteresowanych posiadaniem potomstwa (N=341) główne bariery to:

- Nie jestem we właściwym wieku — 42%
- Nie mam takiej potrzeby — 26% (37% w 2025) – częściej osoby 25-34 lata
- Nie stać mnie na to (bariera ekonomiczna) — 16% (20% w 2025)
- Brak odpowiedniego partnera (symptom narastającej samotności) — 13% (12% w 2025)
- Nie chcę zmienić swojego stylu życia — 12% (częściej osoby 25-34 lata)
- Źle funkcjonujący system ochrony zdrowia — 6% (13% w 2025)
- Myślę, że jest za wysoko postawiona poprzeczka dla rodziców, bo dzieci to zobowiązania i obowiązki — 5% (najczęściej osoby 18-24 lata)
-
- Obawiam się zagrożeń (np. wojnę i destabilizacją) — 5% (14% w 2025) – (najczęściej osoby 18-24 lata)
- Rząd nie zapewnia wystarczającego wsparcia — 4% (9% w 2025)
- Obawy klimatyczne — 3% (3% w 2025)
- Obawiam się bezrobocia — 2%
- Inne — 11%

Co Polacy mają na myśli odpowiadając, że nie stać ich na posiadanie dzieci?

Wśród badanych, którzy nie chcą mieć dzieci, bo ich nie stać (N=50) główne bariery to:

- Zarabiam poniżej średniej krajowej — 50% (częściej mężczyźni)
- Nie mam swojego mieszkania — 16%
- Musiałbym mniej wydawać na siebie — 12%
- Nie mam stałych dochodów — 8%
- Inny powód — 14%

Co Polacy mają na myśli odpowiadając, że nie stać ich na posiadanie dzieci?

Wśród badanych, którzy nie chcą mieć dzieci, bo ich nie stać (N=50) główne bariery to:

- Zarabiam poniżej średniej krajowej — 50%
- Nie mam swojego mieszkania — 16%
- Musiałbym mniej wydawać na siebie — 12%
- Nie mam stałych dochodów — 8%
- Inny powód — 14%

Jak Polacy oceniają opodatkowanie?

Na pytanie Jak oceniasz wysokość podatków płaconych przez rodziny z dziećmi w Polsce? —mniej, bo 40% ogółu respondentów uznało je za wysokie (48% w 2025), W tegorocznym pomiarze aż 25% uważało poziom opodatkowania za w sam raz (15% w 2025), a 5% za niski (2% w 2025). Wynik ten dowodzi, że subiektywne poczucie fiskalnego obciążenia rodzicielskiego jest w Polsce spadło w ciągu roku, ale nadal jest wysokie.

Jak Polacy oceniają poziom publicznej edukacji?

Aż 33% badanych uważa, że poziom edukacji w szkołach publicznych jest niski a 17%, że tragiczny. Nic dziwnego za tym, że aż 50% opowiedziało się za wprowadzeniem bonu edukacyjnego, a tylko 18% było przeciwnych, przy 32%, że trudno powiedzieć.

10. Wnioski i rekomendacje

Wnioski główne

1. W roku 2026 wartość inwestycji w wychowanie jednego dziecka w Polsce do uzyskania pełnoletności wynosi około 371 000 zł przy stopie wzrostu zbliżonej do ogólnej inflacji CPI 3,6% rocznie. Przy dodatkowych inwestycjach w edukację kwota ta przekracza 400–500 tys. zł.
2. Struktura kosztów przesuwa się w kierunku edukacji prywatnej. Odsetek rodziców finansujących pozaszkolne zajęcia edukacyjne wzrósł z 73% do 80% w jednym roku, a średni miesięczny wydatek na ten cel to 944 zł.
3. Wsparcie rządu w postaci 800 plus, 300 plus i tzw. kosiniakowe pokrywa nominalnie ok. 46–48% przeciętnych nakładów na wychowanie, ale jego realna siła nabywcza maleje.
4. Czynniki demograficzne są ciągle alarmujące, bowiem odsetek Polaków nieokreślających chęci posiadania dzieci zmalał o 1% z 33% w roku 2025 do 32%, ale ciągle jest to wzrost z poziomu 25% w roku 2024.
5. Wydatki publiczne na edukację i zdrowie nie przekładają się na wystarczającą jakość, co wymusza prywatne uzupełnienia i skutkuje dublowaniem nakładów przez rodziny, czyli de facto w skutkach jak w przypadku podwójnego opodatkowania.
6. najważniejszą barierą w posiadaniu dzieci jest „brak potrzeby”. Inne ważne czynniki obok ekonomicznych to brak odpowiedniego partnera i niechęć do zmiany stylu życia.

Rekomendacje polityczne

- Przeprowadzenie i przedstawienie audytu wydatków publicznych w obszarze edukacji i zdrowia jako wstęp do bilansu nakładów i korzyści z wychowania dzieci w perspektywie międzypokoleniowej jako podstawa świadomego kształtowania polityki demograficznej.
- Zmiana modelu finansowania usług edukacyjnych poprzez wprowadzenie bonu edukacyjnego, za którym w badaniu opowiedziało się 50%.

- Zniesienie limitu kwotowego powyżej 36 000 zł niewymagającego zgłaszania darowizn między rodzicami a dziećmi, co jest nieustannym postulatem Centrum im. Adama Smitha.
- Zlikwidowanie białych plam w sieci żłobków i obniżenie kosztów opieki w pierwszych 3 latach życia dziecka w wyniku likwidacji barier administracyjnych.
- Stworzenie dla mam atrakcyjnej możliwości pracy na części etatów
- Zmiana modelu narracyjnego dotyczącego dzieci z „poważny i obciążający projekt, który zmusza do zmiany stylu życia” na „posiadanie rodziny to wspólnota, bliskość, szczęście”.

Centrum im. Adama Smitha www.smith.pl Źródła: Centrum im. Adama Smitha (raporty 2020–2025), Panel Badawczy Ariadna, GUS, CBOS, ZUS, e-korepetycje.net	Kontakt: Anna Gołębicka, ekspert Centrum im. Adama Smitha tel. 693 714 178 Andrzej Sadowski, prezydent Centrum im. Adama Smitha tel. 501 601 577
--	---

© Centrum im. Adama Smitha, INWESTYCJE W WYCHOWANIE DZIECI 2026, 28.05.2026